

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

Developing a model of factors influencing the Future-Oriented
Characteristics of Matthayomsueksa 3 students
under the Office of School District zone 27

ศศิธร คงครบ¹

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน²

อรรักษ์ ชูยกระเดื่อง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 จำนวน 1,000 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดจำนวน 5 ฉบับ คือ แบบวัดบุคลิกภาพ แบบวัดเจตคติต่อการเรียนแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .43 ถึง .68, .36 ถึง .67, .33 ถึง .66, .42 ถึง .79 และ .33 ถึง .77 ตามลำดับ และมีค่าความเชื่อมั่นแต่ละฉบับเท่ากับ .88, .85, .87, .88 และ .93 ตามลำดับแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ คือ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการเรียนมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .51 ถึง .78 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้แก่บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความฉลาดทางอารมณ์

2. โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 316.225 ที่ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 279 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.062 อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.133 ผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ (< 2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .976 และ

¹ มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .970 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($> .90$) SRMR มีค่าเท่ากับ .042 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .20$) และ RMSEA มีค่าเท่ากับ .012 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .08$) แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โดยสรุป ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องเช่น ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และตัวนักเรียนเองควรตระหนักถึงตัวแปรเหล่านี้เพื่อจะได้นำไปวางแผน ปรับปรุง ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา ปัจจัยดังกล่าวที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ลักษณะมุ่งอนาคต

Abstract

The purpose of this research were 1) to investigate the causal factors influencing the Future-Oriented Characteristics of Matthayomsueksa 3 students under the Secondary Educational Service Area 27 2) to develop and examine the goodness of fit of the causal factors model that had effect on the Future-Oriented Characteristics of Matthayomsueksa 3 students under the Secondary Educational Service Area 27 with the empirical data. The research sample consisted of 1,000 Matthayomsueksa 3 students in 1st semester of 2012 academic year under the Secondary Educational Service Area 27 obtained by using multi-stage random sampling technique. The research instruments were 5 scales :a scale on personality, a scale on learning attitude, a scale on achievement motive, a scale on emotional intelligence and a scale on future-oriented characteristics with discriminating powers ranging .43-.68 , .36-.67, .33-.66, .42-.79, and .33-.77 respectively. and reliabilities of .88, .85, .87, .88 and respectively, a questionnaire on learning environment with discriminating powers ranging .51-.78 and reliability of .87. Data were analyzed by path analysis with LISREL.

The results were found that;

1. The factors influencing the Future-Oriented Characteristics of Matthayomsueksa 3 students under the Secondary Educational Service Area 27 were personality, learning environment, learning attitude, achievement motive and emotional intelligence.

2. The causal factors model influencing the Future-Oriented Characteristics of Matthayomsueksa 3 students under the Secondary Educational Service Area 27 was consistent with empirical data regarding. by $\bar{\chi} = 316.225$, $df = 279$, $p = .0062$, $\bar{\chi} / df (<2) = 1.133$, $GFI = .976$, $AGFI = .970$, $SRMR (<.20) = .042$, $RMSEA (<.08) = .012$. The fit model showed the empirical data.

In conclusion, each factor was associated one another. Therefore, the persons concerned such as teachers , parents and students should realize about these factors to promote and develop the factors influencing the Future-Oriented Characteristics.

Keyword : The Future-Oriented Characteristics

บทนำ

ในปัจจุบันนี้โลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจรวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งทำให้ประเทศต่างๆ ต้องมีการพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศก็คือทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนหรือวัยรุ่นที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สุธาสินี ศรีเที่ยงตรง. 2553 : 1) จึงควรมีการมุ่งเน้นการพัฒนาเยาวชนหรือวัยรุ่นให้มีคุณภาพทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม เพื่อรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของการเป็นผู้ใหญ่การฝึกให้วัยรุ่นหรือเยาวชนสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับอนาคต และฝึกซ้อมให้มีการตื่นตัวกับปัญหาและสถานการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นและมองทางเลือกในหลายๆทางแล้วพิจารณาเลือกทางที่เห็นว่าดีที่สุดจะช่วยให้เยาวชนหรือวัยรุ่นสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพวัยรุ่นควรที่จะมีความสามารถในการมองการณ์ไกลเล็งเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นรู้จักอดใจรอได้เพื่อไปถึงจุดมุ่งหมายในอนาคตที่ดีกว่าตลอดจนสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรอรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคตรวมทั้งมีความเพียรพยายามต่อสู้กับอุปสรรคอันจะเกิดขึ้น ซึ่งลักษณะนี้ถือว่าเป็นลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่น (ปองสุข ศรีชัย. 2545 : 9)

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการมองอนาคตการวางแผนและการจัดการเกี่ยวกับอนาคตที่เป็นไปได้เป็นคุณสมบัติสำคัญที่สังคมไทยในปัจจุบันต้องการให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนของประเทศ เพราะความมานะอดทนหาเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาและการทำงานในอนาคต (คณะกรรมการกระทรวงศึกษาธิการ. 2546) บุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูงสามารถควบคุมตัวเองได้ จึงสามารถงดเว้นการกระทำที่จะทำให้ตนเองหรือผู้อื่นเดือดร้อนบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการฉายภาพแนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตโดยใช้หลักการคาดการณ์ที่เหมาะสม (เกรียงศักดิ์เจริญ วงศ์ศักดิ์. 2546 : 28) นอกจากนี้ลักษณะมุ่งอนาคตยังเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอนาคตกับสมรรถภาพทางการเรียนมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเองสามารถดำเนินชีวิตและเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมอันซับซ้อนที่เพิ่มมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวได้ดี (ปิยานุช เสือสีนวล. 2545 : 1)

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นปัจจัยที่ทำให้เยาวชนมีคุณภาพ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษา เป็นลักษณะสำคัญที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชน การรับรู้ปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคต จะเป็นประโยชน์ นำไปสู่แนวทางการส่งเสริมปัจจัยที่เป็นสาเหตุ เพื่อให้นักเรียนเกิดลักษณะมุ่งอนาคตที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาก ท่ออธิบายได้ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อลักษณะมุ่งอนาคตและส่งผลมากน้อยในระดับใดโดยใช้วิธีวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) มาพัฒนาเป็นโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย จะเป็นสารสนเทศที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้ง 5 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งหมด
2. โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 จาก 60 โรงเรียน จำนวน 10,360 คน
2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 จำนวน 1,000 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชนิด คือ

ชนิดที่ 1 แบบวัดจำนวน 5 ฉบับ คือ 1. แบบวัดบุคลิกภาพ 2. แบบวัดเจตคติต่อการเรียน 3. แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 4. แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ 5. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตโดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ชนิดที่ 2 แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับคือ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

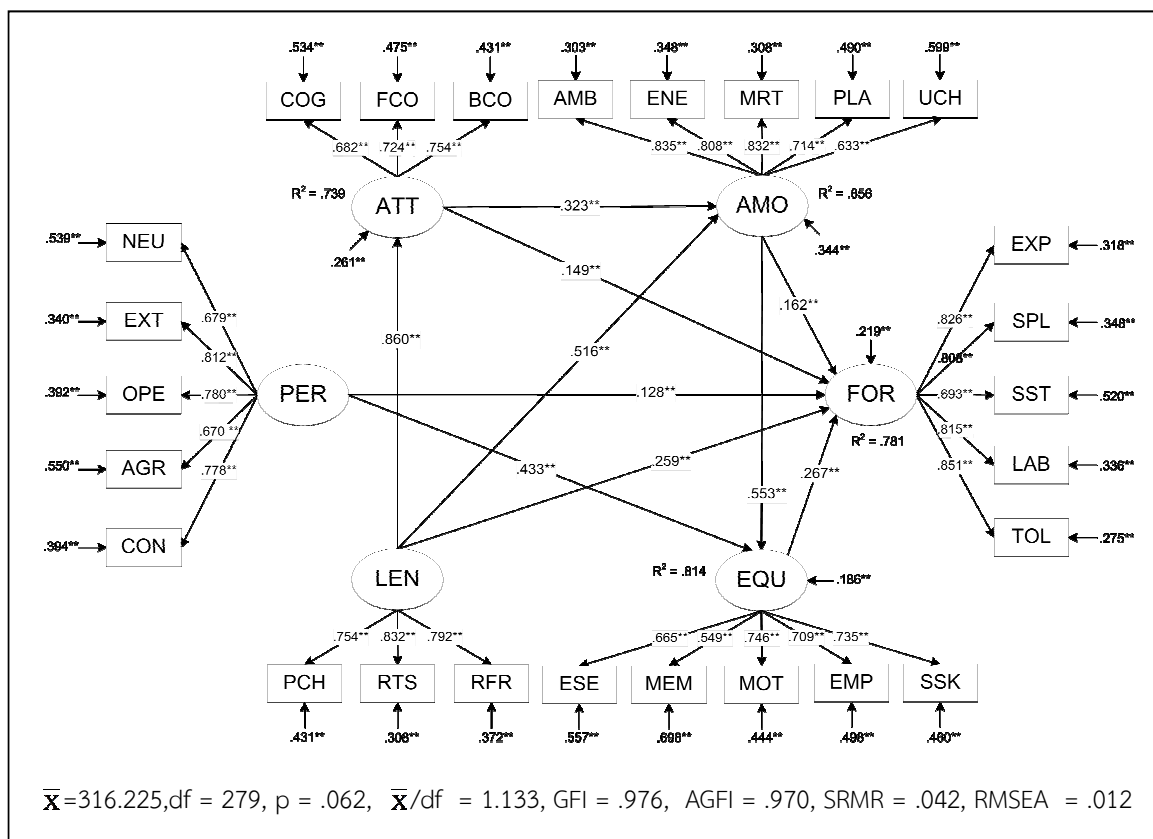
1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม การวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดล ด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

- ## ผลการวิจัย

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง หรือวิเคราะห์สาเหตุ (Path Analysis) และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏผลตามรูปภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 หลังการปรับ

จากภาพ พบว่า ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 รูปแบบความสัมพันธ์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 316.225 ($df = 279$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p = .062$) อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.133 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (< 2) GFI มีค่าเท่ากับ .976 AGFI มีค่าเท่ากับ .970 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($> .90$) SRMR มีค่าเท่ากับ .042 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .20$) และ RMSEA มีค่าเท่ากับ .012 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .08$) แสดงว่าโมเดลตามสมมุติฐานหลังการปรับรูปแบบความสัมพันธ์มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว มีขนาดอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ดังนี้

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ความฉลาดทางอารมณ์ (EQU) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .267

2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงและทางอ้อมลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บุคลิกภาพ (PER) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .128 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .116 สภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .259 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .373 เจตคติต่อการเรียน (ATT) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .149 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .100 และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (AMO) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .162 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .148

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อลักษณะมุ่งอนาคตผ่านความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้ เนื่องจาก บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่แสดงออกผ่านทางหน้าตา ท่าทาง คำพูด อารมณ์ และความรู้สึก ตลอดจนการปรับปรุงตัวของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากองค์ประกอบหลายอย่างภายในจิตใจที่เป็นแรงผลักดันที่มีอยู่ในตัวบุคคล (บุญส่ง กวยเงิน, 2546 : 35) ซึ่งบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพด้านการมีสติสูงก็จะมีการเตรียมการสำหรับการจัดชีวิตของตนมีระเบียบยึดมั่นตามหลักจริยธรรมมีโนธรรม มีความขยันหมั่นเพียรมีวินัยในตนเองคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนลงมือทำแต่ถ้าลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่มีองค์ประกอบด้านนี้ต่ำก็มักทำสิ่งต่างๆ ไปอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสมไม่มีระเบียบแบบแผนไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนต่อเรื่องราวต่างๆ ปราศจากจุดหมายไม่สามารถควบคุมตนเองเพื่อที่จะทำในสิ่งที่ต้องการให้บรรลุชอบทำสิ่งต่างๆ อย่างเร่งรีบ (ศิริพร ประโยค, 2542 : 30-31) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของหทัยรัตน์ รุ่งชนศักดิ์ (2552 : 111) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า บุคลิกภาพเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากบุคลิกภาพเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมของนักเรียนทุกสภาวะซึ่งประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคลนับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความคิด หวัง ลักษณะท่าทาง ความรู้สึก นิยัยความสามารถทางปัญญา ตลอดจนความสำเร็จและครอบคลุมถึงสภาวะที่บุคคลเป็นอยู่ทั้งในปัจจุบันรวมทั้งที่หวังจะเป็นในอนาคตและ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัญชลีสุดเสนห์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตและอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และบุคลิกภาพแตกต่างกันพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันมีลักษณะมุ่งอนาคตและอัตมโนทัศน์แตกต่างกัน

2. สภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อลักษณะมุ่งอนาคตผ่านเจตคติต่อการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทั้งนี้ เนื่องจาก การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าผู้เรียนมีสภาพจิตใจดีอารมณ์แจ่มใส กระฉับกระเฉงมีความสนใจในการเรียนย่อมช่วยเสริมให้เรียนรู้ได้ดีและมากขึ้น (ชุตินัน ศรีแก้ว. 2546 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Witthall. 1949 : 347) ดังที่ แอนเดอสันได้ศึกษาผลของบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีต่อผู้เรียน โดยได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึกร และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนไว้ดังนี้ 1. ความเป็นกันเองความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มเรียน 2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนต่างๆตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ 3. การปฏิบัติตามเกณฑ์กิจกรรมการเรียนที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์ 4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนไม่ล่าช้าและมีความสอดคล้องเหมาะสม 5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เช่นหนังสือเครื่องมือวัสดุที่พร้อมจะใช้ได้อยู่ตลอด 6. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอนและมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน 7. ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน 8. สร้างความเป็นธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครูซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรม 9. ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ทำหยาความสามารถอยู่เสมอ 10. สร้างความตื่นกลัวและขจัดความเฉื่อยช้าอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน (เนตรชนก พุ่มพวง. 2546 : 39 ; อ้างอิงมาจาก Anderson. 1970 : 135-152) สอดคล้องกับผลการวิจัยหทัยรัตน์ รุ่งธนศักดิ์ (2552 : 111-112) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมทางการเรียนเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านตนเองทั้งด้านร่างกายอารมณ์สังคมสติปัญญา ผลการศึกษาของ Piaget (ปีไลพร แสนชมพู่. 2546 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. 1978 : 354) ได้ศึกษาตัวแปรภายในโรงเรียนและตัวแปรภายนอกโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเมืองหลวงแห่งหนึ่ง 30 โรงเรียนและในชนบท 3 แห่ง 30 โรงเรียนในชาวตะวันออกประเทศอินโดนีเซีย ผลของการศึกษาพบว่าตัวแปรด้านบรรยากาศในชั้นเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างชัดเจน และผลงานวิจัยของเนตรชนกพุ่มพวง (2546 : 45) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนราชวินิตบางแก้วอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการพบว่าสิ่งแวดล้อมทางการเรียนส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอันดับที่ห้า ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางการเรียนน่าจะมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน

3. เจตคติต่อการเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อลักษณะมุ่งอนาคตผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความฉลาดทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากเจตคติเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยงที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ ในทางใดทางหนึ่งคือพร้อมที่จะเสนอส่งเสริมช่วยเหลือหรือทำในทางทำลายขัดขวางต่อผู้อื่นความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกรของตนเองคือ การยอมรับหรือไม่ยอมรับปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ (สมพาน พรหมโสภณ. 2548 : 93-94 ; อ้างอิงมาจาก Freeman. 1975 : 247) สอดคล้องกับผลการวิจัยหทัยรัตน์ รุ่งธนศักดิ์ (2552 :

111-112) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า เจตคติต่อการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากเจตคติต่อการเรียนเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นภายในตนเองที่ส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์

4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อลักษณะมุ่งอนาคตผ่านความฉลาดทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความตั้งใจของบุคคลแต่ละคนที่จะกระทำการสิ่งต่างๆให้ดีขึ้นเพื่อบรรลุความสำเร็จ (เมธาวดี สังขมาน. 2548 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Spafford, Pesce and Grosser. 1997 : 3) ทั้งด้านการแข่งขันและการทำงาน เมื่อเผชิญกับอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย และต้องการเอาชนะ ความล้มเหลวต่างๆ ตลอดจนความพยายามที่จะดีกว่าคนอื่น เพื่อให้ได้เท่าเทียมกับมาตรฐานอันสูงสุดดังที่ตนเองตั้งใจไว้สอดคล้องกับ แมคเคนแลนด์ที่ได้สรุปทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่าคนเรามีความต้องการอยู่ 3 ประการคือ 1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผลเป็นความปรารถนาจะทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ลุล่วงไปด้วยดีพยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อทำไม่สำเร็จหรือประสบความล้มเหลว 2. ความต้องการความผูกพันเป็นความต้องการกับผู้อื่นในสังคมต้องการความเป็นมิตรและสัมพันธ์ภาพที่อบอุ่นสิ่งเหล่านี้จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากคนอื่น 3. ความต้องการมีอำนาจบาบริได้แก่ความต้องการรับผิดชอบบุคคลอื่นต้องการควบคุมและให้โทษแก่ผู้อื่นได้ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจเพราะจะเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือคนอื่นจะเป็นความภาคภูมิใจผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้พยายามควบคุมสิ่งต่างๆเพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการ (ศิริพร ไชยพยอม. 2550 : 54 ; อ้างอิงมาจาก Mc Celland. 1969) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัญชลีสุดแสนท์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคต และอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และบุคลิกภาพแตกต่างกันพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันมีลักษณะมุ่งอนาคต และอัตมโนทัศน์แตกต่างกัน

5. ความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจาก ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเองการตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นการควบคุมอารมณ์ของตนเองและการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (เทอดศักดิ์ เดชคง. 2545 : 15) สามารถอดทนรอคอยมุ่งมั่นในการกระทำจนบรรลุเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้อย่างมีความสุขและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในทุกสถานการณ์ของชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดคือความฉลาดทางอารมณ์ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะครูและผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด สามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตได้

1.2 ตัวแปรอื่นที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนเช่นกัน ก็คือ ตัวแปรที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อลักษณะมุ่งอนาคต เพราะว่าการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่สามารถคาดการณ์ไกลและตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสมหาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนการดำเนินการเพื่อ

เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตต้องอาศัยปัจจัยรอบข้างหรือปัจจัยด้านอื่นๆ มาสนับสนุนด้วยเหมือนกัน คือ บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้บุคคลที่เป็น ผู้ปกครองและครูผู้สอนก็ควรให้ความสำคัญด้วยเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัยในครั้งนี้ตัวแปรที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ร้อยละ 78.10 ส่วนที่เหลือเป็นตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาศึกษาในโมเดลจึงควรมีการนำตัวแปรอื่นๆ มาศึกษาโดยอาศัยหลัก ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดตัวแปรในการวิจัย

2.2 โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนซึ่งเป็นตัวแทนนักเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เท่านั้นแต่การส่งเสริมและพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต เป็นเรื่องที่ต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในทุกระดับ จึงควรนำโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นอื่นๆหรือในจังหวัดอื่นๆเพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา คำสุวรรณ. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2524.

กุลวรรณ วิทยาวงศ์จุ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพภายในครอบครัวกับการปรับตัว. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2544.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การคิดเชิงอนาคต. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย, 2546.

คณะกรรมการกระทรวงศึกษาธิการ. กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่ง

ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2546.

ชุดิมนศรีแก้ว. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสารวิทยาเขตจตุจักรกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ :

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2546.

เนตรชนก พุ่มพวง. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนราชวินิตบางแก้วอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2546.

ประยูทธ เทเวลา. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพนักวิทยาศาสตร์บรรยากาศในชั้นเรียนและคุณภาพ

การสอนกับผลการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัดกรมสามัญศึกษา

จังหวัดมหาสารคาม : การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานิคอล. วิทยานิพนธ์กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.

ปอแก้ว ศิริจันทร์. ผลการฝึกมุ่งอนาคต และควบคุมตนเองที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง

และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.

ปองสุข ศรีชัย. ผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะส่วนบุคคลที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตและการปรับตัวของ

นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วท.ม. เชียงใหม่ :

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

- เปียนุช เสือสีนวล. ผลการใช้เทคนิคแม่แบบกับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ เพื่อพัฒนาลักษณะการมุ่งอนาคตของนักเรียนที่มาจากครอบครัวแตกแยกโรงเรียนพาณิชย์การ สัตหีบอำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545.
- พิไลพร แสนชมพู่. การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2546.
- เมธาวดี สังขะมาน. ตัวแปรคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟัน อุปสรรค ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดหนองคาย ประการศีกษา 2547. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- ศิริพร ประโยค. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบห้าประการของบุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับผลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานระดับกลางในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา : บริษัททริท-ไรท์ (ประเทศไทย) จำกัด. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- ศิวพร ไชยพยอม. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านคุณลักษณะทางจิตพิสัย ที่ส่งผลต่อ ความสามารถด้านตัวเลขของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2550.
- สุธาสินี ศรีเที่ยงตรง. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความทะเยอทะยาน (Ambition) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2553.
- หทัยรัตน์ รุ่งธณศักดิ์. การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- อัญชลี สุดแสนห์. การเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตและอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และบุคลิกภาพแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- อัมพร วงศ์ใหญ่. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความทันสมัยของพ่อแม่กับการอบรมเลี้ยงดูความเชื่อ อำนาจภายในตนด้านสุขภาพและลักษณะมุ่งอนาคตที่มีต่อพฤติกรรมการรักษาความสะอาด ร่างกายของนักเรียนชาวเขาเผ่าเย้าในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์วท.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.
- อำพรพรรณ โปรงจิต. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- Bandura, A. **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall, 1977.
- Kliever , Wendy and Gerdi . Weidne . “Type A Behavior and Aspirations : A study of Parents ‘ and Children ‘s Goal Setting ,” **Developmental Psychology**. 1987, 23(2) : 204-209., 1987.

- Miller, A.L. “The Effects of Beliefs ; Perception ; and Values on Parent’s Expectation for their Children’s Academic Achievement (Effort, Ability),” **Dissertation Abstracts International**. 52(5) : 2795-B ; November, 1991.
- Nurmi J.E. “How Do Adolescents See Their Future ? A Review of the Development of Future Orientation and Planning ,” **Development Review** . 11 : 1-5., 1991.
- Shirai Tosaiki. “The Meaning of Being Predominantly Present Oriented in Middle Age and in Non – western Context,” **biennal ISSBD conference Quebec city**. 15-16 August 1996,